

Segregaatiosuunnistus

Segregaatiosuunnistus on mm. tasa-arvokoulutuksiin soveltuva toiminnallinen aktiviteetti, jonka avulla voidaan herätellä osallistujien huomioita ja ajatuksia eriarvoisuutta tuottavista rakenteista ja tiedostamattomista vääristymistä (unconscious bias). Suunnistuksen voi toteuttaa sekä lähikoulutuksessa että verkossa.

Syntyhistoria:

Segregaatiosuunnistus on Roolipeli-hankkeessa erityisesti horisontaalisen segregaation ja uraohjauksen teemoihin kehitetty konsepti, jota on Roolipeli- ja NAU!-hankkeiden yhteistyössä laajennettu käsittelemään myös vertikaalisen segregaation ja tiedostamattomien vääristymien tematiikkaa. Alun perin elämyspedagogiikan periaatteita mukailien luontoympäristöön kehitettyä toimintaa on sittemmin toteutettu myös sisätiloissa tapahtuvassa sekä verkkoympäristöön sijoittuvassa koulutuksessa.

Käyttö:

Segregaatiosuunnistuksessa osallistujat suunnistavat pienissä ryhmissä rastilta toiselle. Rastit sisältävät herätteitä, tehtäviä tai kysymyksiä, joihin ei ole yksinkertaisia oikeita vastauksia. Tehtävien tavoitteena on käynnistää ajatus- ja keskusteluprosesseja ja auttaa osallistujia lähestymään abstraktia aihetta (segregaatio) konkreettisemmista tulokulmista. Mahdollisimman hyvin osallistujien omaan elämismailmaan kiinnittymiseksi on mielekkäämpää antaa osallistujien varsin vapaasti valita käsiteltävien rastiin määrä ja käsittelyjärjestys (osallistujat voivat keskittyä juuri heitä kiinnostaviin kysymyksiin). Segregaatiosuunnistusta ei tarvitse varsinaisesti purkaa (ts. käydä rasti rastilta läpi ryhmissä esiin nousseita ajatuksia), mutta päällimmäisten tuntemusten yhteiseen läpi käymiseen on hyvä varata hieman aikaa. Aikaa segregaatiosuunnistukseen on hyvä varata 30-45 minuuttia.

Valmistautuminen:

Segregaatiosuunnistukseen valmistaudutaan laatimalla tapahtuman teemaan ja osallistujien profiiliin sopivat rastitehtävät (ks. esimerkit kamppailulajien valmentajille sekä korkeakoulun henkilöstölle laadituista rasteista) ja niihin tarvittavat taustamateriaalit. Lähisuunnistuksessa rastit voi tulostaa ja sijoittaa eri puolille koulustilaa. Verkkosuunnistuksessa rastit tulee sijoittaa ympäristöön, jossa jokainen osallistuja pääsee niihin käsiksi (esim. jamboard, flinga tai padlet-alustalle). Verkkosuunnistukseen tarvitaan lisäksi ympäristö, jonka kautta osallistujat voivat keskustella keskenään pienissä ryhmissä (esim. zoom break-out-rooms tai Teams keskusteluhuoneet). Jos lähisuunnistuksessa halutaan hyödyntää myös sähköisiä materiaaleja, on hyvä varata jokaiselle ryhmälle vähintään yksi päätelaite (kannettava tietokone, tabletti tai älypuhelin), sekä helppo tapa päästä materiaaliin käsiksi (esim. lyhytlinkki tai QR-koodi).

Toteutus:

Lähisuunnistuksena

1. Ohjeistetaan pienryhmät suunnistamaan:
 - mistä rastit löytyvät

- missä järjestyksessä edetään (miel. vapaavalintainen)
 - montako rastia ehdittävä tekemään (miel. eteneminen oman harkinnan mukaan)
 - miten pääsee käsiksi taustamateriaaleihin, jos sähköisiä
 - mitä on hyvä muistaa: asiallinen kielen käyttö, tilan antaminen kaikille jne.
2. Käynnistetään suunnistus; ohjaajan on hyvä pysytellä lähimaastossa vastaamassa mahdollisiin kysymyksiin
 3. Päätetään suunnistus lyhyellä yhteiskeskustelulla päällimmäisistä tunnoista tai keskeisistä huomioista

Etäsuunnistuksena

1. Ohjeistetaan osallistujat suunnistamaan:
 - mistä rasti löytyvät & miten niihin “vastataan”
 - missä järjestyksessä edetään (miel. vapaavalintainen)
 - montako rastia ehdittävä tekemään (miel. eteneminen oman harkinnan mukaan)
 - mitä on hyvä muistaa: asiallinen kielen käyttö, tilan antaminen kaikille jne.
2. Jaetaan osallistujat ryhmähuoneisiin (ajastetaan ryhmäkeskustelu, jos mahdollista)
3. Käynnistetään suunnistus – kerrotaan miten ohjaajaan saa tarvittaessa yhteyden
4. Päätetään suunnistus (tarvittaessa suljetaan ryhmähuoneet) lyhyellä yhteiskeskustelulla päällimmäisistä tunnoista tai keskeisistä huomioista

Liitteet:

- Segregaatiosuunnistus korkeakouluun
- Segregaatiosuunnistus urheilupiiriin
- Segregaatiosuunnistus työelämään